

Det talade ordet gäller

ÖB Micael Bydén
Rikskonferensen Folk och Försvar
12 januari 2021

*Så möter Försvarsmakten en föränderlig hotbild
i dag och i morgon*

Ers Majestät,

Ers Kungliga Högheter,

Mina damer och herrar,

Vi lever i en tid av förändring och osäkerhet. Ni har just hört chefen för Militära underrättelse- och säkerhetstjänsten (MUST) beskriva omvärldsutvecklingen som kräver både vår omedelbara skärpa och långsiktiga uthållighet. Det är en situation vi bedömer kommer att kvarstå över tid och som också avgör vilket försvar Sverige behöver.

Försvarsbeslutet 2015 tog sikte på en förstärkning av det militära försvaret till år 2020. Beslutet fattades mot bakgrund av det försämrade säkerhetspolitiska läget i vårt närområde och i Europa. De tre bärande elementen var en ökad operativ förmåga, utvecklade internationella samarbeten och totalförsvarets återuppbyggnad.

När vi nu utvärderat försvarsbeslutsperioden kan jag konstatera att den samlade försvarskraften har ökat. Det gäller för Försvarsmakten generellt och för de olika försvarsgrenarna och stridskrafterna.

Vi upprätthåller i dag en hög beredskap och vi har ökat tillgängligheten och krigsdugligheten. 2017 återaktiverades värnplikten; den här gången för såväl kvinnor som män. På Gotland invigdes det första nya regementet sedan 1940-talet. Viktiga investeringar har gjorts i materiel inom samtliga verksamhetsområden.

Vi har fördjupat och breddat våra internationella samarbeten, i första hand med Finland men även med andra länder och organisationer. Det har främjat interoperabilitet och Försvarsmaktens förmågeutveckling och är en självklar del av den solidariska säkerhetspolitiken. På utsatta platser som Mali, Irak och Afghanistan har vi bidragit till ökad säkerhet.

Tillsammans med civila nationella aktörer har vi påbörjat utvecklingen av det samlade totalförsvaret. Under 2020 har vår samverkan prövats skarpt med anledning av pandemin som svept fram över Sverige och världen. För när samhället drabbas av påfrestningar, ska vi finnas där.

Genom de resursförstärkningar som skett de senaste åren har vi blivit en starkare organisation. Rekryteringen till våra officersutbildningar överträffar högt ställda mål. Den ekonomi som tillförts har gett effekt i militär förmåga och direkt gripbara förband. Vi står helt enkelt bättre rustade.

Nu tar vi ny ansats.

Försvarsbeslutet den 15 december anger riktningen och omfattningen för försvarets utveckling under flera år framåt. Det är välkommet och det är nödvändigt. Utvecklingen av militär förmåga kräver långsiktiga beslut och en stadig kurs.

Försvarsbeslutet innebär en rejäl satsning på det militära försvaret med en förstärkt ekonomi, ett antal nya förmågor, större värnpliktsvolymmer och en utökad grundorganisation.

Det ger oss förutsättningarna att fortsätta bygga försvarskraft med både bredd och spets. Uthålligheten ska stärkas och förmågan till samordnad strid mot sjö-, luft- och markmål ska befästas. Vårt bidrag till säkerhet och stabilitet kommer att bli större.

Ett intensivt arbete vidtar för att omsätta försvarsbeslutet i investeringar, etableringar och övningsverksamhet. Målsättningarna är höga men vi är beredda och tar ansvar för uppgiften. Det gör vi i nära samverkan med andra försvarsmyndigheter. Det är ett stort förtroende som vi fått och som vi kommer att förvalta väl.

På samma gång som vi ska stärka organisationen fortsätter vi att göra det vi kan med det vi har. Här och nu. Vi är och ska vara ett aktivt försvar som är på plats där och när det behövs. Dygnet runt och året om. Vi ska vara en försvarsmakt i tiden.

Jag och mina medarbetare verkar med full kraft för att skapa en försvarsmakt som levererar i dag och som är fast beslutsam att hantera framtida utmaningar.

Det kräver att det finns förutsättningar att fortsätta på inslagen väg, också på sikt. Det gäller inte minst i en värld post-covid-19, där stater, organisationer och individer har att förhålla sig till en annan situation än före pandemin.

Vi behöver ta höjd för en omvärldsutveckling som fortsatt är oförutsägbar och där skeenden snabbt kan förändras. Samarbetet med likasinnade bedöms få en större betydelse.

Hur ska då Försvarsmakten möta utvecklingen i vår omvärld och hantera den militärstrategiska risktagningen?

Jag vill lyfta fram några viktiga framgångsfaktorer för en långsiktigt trovärdig utveckling av det militära försvaret:

För det första: För att vara en relevant försvarsmakt måste vi ständigt utveckla våra förmågor. Mer av det vi har räcker inte utan vi behöver även tänka nytt. Det kräver att vi utmanar oss själva, våra arbetssätt och våra regelverk. Det måste också gå fortare än i dag. Vi måste vara ständigt anpassningsbara.

För det andra: Vi måste hålla oss i framkant och dra nytta av en teknisk utveckling av t.ex. obemannade system, artificiell intelligens samt ökat nyttjande av rymden för militära ändamål. Teknikutvecklingen går i dag allt snabbare och kommer att leda till att konflikters karaktär förändras.

Spetsteknologi är en allt viktigare strategisk tillgång. Därför behövs ett fortsatt nära samarbete med näringslivet, lärosäten och forskningsinstitut. Det gäller

hela vägen från forskning och utveckling till resultat i operativ förmåga. Ett bredare grepp om forskning och utveckling är nödvändigt för att säkerställa nationell handlingsfrihet på längre sikt.

För det tredje: Det är centralt att fortsätta bygga upp ett samlat totalförsvaret som är anpassat för den samhällsmiljö som det ska verka i.

Vi vet alla att samhället har förändrats sedan Sverige senast hade en planering för totalförsvaret. I det fortsatta arbetet behöver vi, tillsammans med andra myndigheter och näringslivet, identifiera systemkritiska samhällsfunktioner och bygga vidare på de rutiner för samverkan som redan finns. Det civila och militära försvaret är och ska vara ömsesidigt förstärkande.

Slutligen: För alla dessa framgångsfaktorer är en stabil och långsiktig personalförsörjning helt avgörande. Det är personalen, med anställda och frivilliga, som utvecklar vår förmåga, nyttjar tekniken och bygger totalförsvaret.

Det är min bedömning att alla dessa faktorer kommer att avgöra hur väl vi kan leverera vår samlade försvarskraft.

Min långsiktiga vision är en stark och uthållig försvarsmakt som möter varje hot och klarar varje utmaning.

Jag menar att vi är på rätt väg.

Genom arbetet som just slutförts enligt försvarsbeslutet 2015 har en bra grund lagts.

Med det nya försvarsbeslutet kommer våra förmågor att stärkas ytterligare. Det handlar om ökade volymer och att bli en robustare organisation. De sammantagna åtgärderna kommer att innebära betydande steg mot ett starkare försvar.

På samma gång måste vi behålla greppet kring utvecklingen även av våra framtida förmågor. Det är en investering i vår säkerhet nu och framåt.

I grunden handlar det om vår fred och vår frihet. Det är värden som vi alltid måste vara beredda att försvara, i dag och i morgon.